

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном

Тел. „Свобода“: BERGEN 4-0807 — Тел. У. Н. Союз: BERGEN 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ТРИСТА МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ НА ДОПОМОГУ ШКОЛАМ У СТЕЙТАХ

Шашингтон, 5. травня. — Сенат прийняв законопроект, придуманий обопартійним комітетом, щоб з федеральних фондів приділявати кожного року по \$300,000,000 на допомогу стейтам для утримання шкільництва на високому щаблі. Тепер законопроект піде ще під углядку палати репрезентантів. У минулому конгресі ця справа застрягла була з огляду на відатки, яких не хотіла призначити республіканська більшість перед виборами. У теперішньому голосували 22 республіканці підтримали законопроект демократичної адміністрації і бил дівав 58 голосів проти 15. Спірною була справа, чи належить з федеральних фондів давати підмоги для утримання автобусів, які возять дітей до парафіяльних шкіл. Цю справу полишено до вирішення стейтам.

62,000 РОБІТНИКІВ У ФОРДА ВИЙШЛИ НА СТРАЙК

Дітройт. — Юнія Юнайтед Отомобил Воркерс заблокувала працю в двох фабриках Форда, а це в Ривер Руж та Лінколн у Дірборн. Разом вийшло на страйк 62,000 автомобільних робітників. Йдеться про устійнення платів в різних фазах праці. На чолі переговорів з Фордом станує голова юнії, Волтер Рутер.

СТАЛІНА ДОМАГАЄТЬСЯ ПОДПІСНЕННЯ ВІДНОСИН ПРАЦІ

Пітсбург. — Юнія сталевих робітників після трьох днів нарад склала точки для нового контракту, який має бути заключений в липні. Десять в половині червня почнуться переговори між підприємцями виробу сталі і юнією, яка обіймає мільйон робітників. Хоч не оголошено точок, то загальною звісно, що головним домаганням є поправа відносин у праці в підприємствах.

ПРИНЯТО ТОЧКИ ДЛЯ НОВОГО ІМІГРАЦІЙНОГО ЗАКОНУ.

Вашингтон. — Правничка комісія палати репрезентантів отаочно згодилася допустити 339,000 нових імігрантів зі скитальцями й продовжити речення для їх приїзду до 1 липня 1951 р. У такий спосіб комісія сповнила передвборчі обіцянки президента Трумана. Тому, що теперішній закон робить деяку різницю щодо походження імігрантів, а новому законопроекті всі групи вважаються за рівні і тільки затримано першештво для фермерських і кравецьких робітників. Тек змінено дату, до якої скитальцями можна вважати до 1 січня 1949 р., замість попередньої дати 22 грудня 1945 р. і тому признало право імігрувати до Злучених Держав додатково: 18,000 ветеранів польської армії, які перебувають в Англії 15,000 втікачів з-поза Залізної Заслони; 4,000 втікачів з Іспанії, у Китаю; 2,000 додаткових сиріт. Упродовж першого року, який кінчатся в червні, надійуть прибуться 50,000 імігрантів із загальної квоти 205,000. У середу 4 березня прийав 20-тисячний імігрант зі скитальцями через Нью Йорк.

КОМУНІСТИ ПОКЛИКАЛИСЯ НА СТАЛІНА У ЗАПОВІДАННІ НОВОЇ ВІЙНИ.

Нью Йорк. — У жовтні 1946 р. маршал Йосиф Сталін з Москви повідомив американських комуністів, що війна між Америкою й Советами висить на волоску і що комуністи мусять бути готові схватитися в підземелля для саботажу проти Злучених Держав. Про це сказав на судовій розправі проти провідних комуністів свідок Тамес А. Йонглов, якого Федеральне Бюро Інвестицій насадило як свого агента між комуністами і він перебував між ними чотири роки. Йонглов свідчив, що комуністи вчили на спеціальних курсах, як приготуватися до революції і покликувалися на книжку Сталіна: „Історія Комуністичної Партії в Советському Союзі“ як на комуністичну біблію. Цю книжку судія Медіна допустив як документ проти сильної опозиції оборонця Сечера, якому судія дав до підказки, що він може бути позбавлений права виступати в суді за його визнаючи поведінку. Про послання Сталіна до американських комуністів з заповіддю війни в 1946 р. говорив — як це казав Йонглов — президент Комуністичної партії в стейті Мізурі, Ралф Дж. Шо. Він повернувся з засідання красового комітету Комуністичної партії в Нью Йорку і на зібранні комуністів у Ст. Луїс в жовтні 1946 р. виявив, що особистий представник Сталіна явився в Нью Йорку й переповів слова Сталіна, що війна може вибухнути кожної хвилини. Від себе додав, що: „Якщо прийде війна, тоді партійні робітники зроблять усе, що в їх силах, щоб саботувати воєнні змагання“.

ГОЛОВНИЙ ЧУЖИННИЙ КОМУНІСТ МОЖЕ ВИХАТИ З АМЕРИКИ.

Нью Йорк. — Александер Стівенс, з прибраним ім'ям Дж. В. Петерс, який приїхав до Америки з колишньої Угорщини перед війною і став тут головним репрезентантом Комуністичного Інтернаціоналу в рр. 1931-32, має право вийхати зі Злучених Держав, замість наразити себе на депортацію. Іміграційні власті рішили депортувати його з початком біжучого року за його комуністичну діяльність. Він написав підручник для організування комуністів в Америці.

ВОЛЕС ГОВОРІВ ПРОТИ АТЛАНТИСЬКОГО ПАКТУ В СЕНАТІ.

Нью Йорк. — Генрі А. Волес, голова прокомуністичної Прогресивної партії, складав свідство перед сенатською комісією закордонних відносин у справі Північно-Атлантийського Оборонного Пакту. Він заповів, що пакт може приперти Росію до стіни і зробити з неї дикого звіра, а тоді прийде до третьої війни. Він радив дискутувати над ратифікацією пакту щойно після зїзду міністрів Чотирьох Потуг.

ЗА ЄДНІСТЬ ПОНЕВОЛЕНИХ СОВЕТАМИ НАРОДІВ В БОРОТБІ ЗА ВОЛЮ

Імпозантна маніфестація представників тринадцять східно-європейських народів в Нью Йорку. Америка знає, що комуністичний рай є наділі червоною пелю — твердять конгресмени, домагаючись піднесення залізної заслони та запевняючи американську допомогу поневоленим народам; зібрані гриміками оплесками вітають заяву українського представника про боротьбу У.П.А.

Нью Йорк, 6 травня. Вчора ввечері тут відбулася в репрезентативній Карнегі Голл імпозантна маніфестація представників 13 поневолених Советами східно-європейських народів, гаслом якої була єдність в боротьбі за визволення зі советської неволі та опісля в побудові тривкого і справедливого миру. В маніфестації, що була зорганізована з ініціативи заінкорпорованої громадської організації „Коммон Коз“, взяли участь представники таких народів: Альбанії, Білорусії, Болгарії, Балтійських країн (Литви, Лотви і Естонії), Польщі, Росії, Румунії, України, Угорщини, Чехії і Словаччини, та Югославії (сербів, хорватів і словінців). Більша частина тих представників, що всі в свій час зазнали визначні провідні пости між своїми народами, включно з прем'єрами, багатьма міністрами і генералами, була жертвою наперемінну німецького брунатного і московського червоного фашизму і всі вони теж тепер грають визначні ролі у визвольних рухах своїх народів. З американських представників, крім організаторів маніфестації з „Коммон Коз“ та двох священників, католицького й протестантського, з яких перший молитовно відкрив а другий так само молитовно закінчив маніфестацію, виступили двох конгресменів: Джон Дейвіс Ладж з Конетикат та Брукс Гейз з Аркенсо. Кінцевою конкретною ціллю маніфестації було схвалення відповідної „Резолюції за єдність, визволення і федерацію“. Перед маніфестацією, яка офіційно називалася „З'їздом Волі“ (Фрідом Релі), поширено текст резолюції та „Американський привіт поневоленим народам“, представники яких брали участь в маніфестації.

Перед відкриттям з'їзду на сцені зайняли місця бесідники та одна частина представників, а інші були в льожах. На сцені, на тлі великого зоряного американського прапора, дівчата в національних костюмах держали прапори заступлених на з'їзді народів. Національні прапори звисали теж з балюною, з льожи, в яких мали місця ті представники, що не були на сцені. Програму з'їзду передавала урядова радіовисільня для закордону — „Голос Америки“, та Коломбія Бродкестинг Систем.

Виступ п-ні Пейн.

П-ні Пейн напочатку заявила, що це не є зібрання організації, яку вона очолює, а тільки представників, які сидять на сцені під вільними прапорами своїх народів. Це велика демонстрація єдності, це справжній „коммон коз оф фрідом“. Вона сама, п-ні Пейн, взялася за організацію цього з'їзду, бо вона ненавидить більшовицький терор, ненавидить більшовизм і советську диктатуру, вона натормісь любить волю та бажала б допомогти в змаганні до неї. В дальшому бесідниця розповідала з поодинокими твердженнями советської пропаганди, стверджуючи насамперед можливість єдності народів в змаганні до великої мети. Ці збори — твердила п-ні Пейн — за посередництвом „Голосу Америки“ та підпільних видань дійдуть до поневолених народів і вони скріплять їхню віру та вплиють в них нову надію на швидке визволення.

Знаменний виступ конгресмена Дейвіса Ладжа.

Власне як ми тут зібralися як вільні американці — почав свою промову Нр. Ладж, відповівши на овації, що ними його привітали зібрані — там за залізною заслоною наложено примусову мовчанку на мільйони людей. Тут ми маємо можливість і право сказати все, чого ми хочемо, але того не можуть сказати поневолені народи східної Європи. Америка хоче миру, але вона знає, бо має на це наявні докази, що як довго існує варварський більшовизм, так довго не буде ані миру ані безпеки теж і для Америки. Бесідник з наголошенням

Організатори маніфестації визнають її ціль.

Маніфестація почалася американським гимном, що її у супроводі філгармонії відспівала Місс А. Шилмен. Монсінйор Джеймс Г. Гріффітт прочитав змістовну вступну молитву, а провідник церемонії, Ліо Черне, відкрив з'їзд, передаючи слово предсідникові „Коммон Коз“, п-ні Наталії Пейн, що була першою бесідницею.

СЬОГОДНІ ПОЧИНАЮТЬСЯ ЗБОРИ З. У. А. Д. КОМПЕТУ

Сьогодні, в суботу, 7-го травня, почнуться у Філадельфії другі з черги Загальні Збори Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. Збори мали б початися в год. 10-тій рано, в готелю Аделфія. Своєю участю у Зборах зголосили 130 делегатів з правого голосу. Ресестрація делегатів почалася вже в п'ятницю ввечері. Перший день нарад виповнять головні звіти Екзекутиви та дискусія над ними. Збори триватимуть теж в неділю.

БРИТАНЦІ РІШИЛИ ЗВІЛЬНИТИ РУНДШТЕДТА І ШТАРВСА.

Лондон, 6. травня. — Британський уряд рішив звільнити німецького маршала фон Рундштедта і ген. Штарвса, вважаючи, що вони вже не надаються під суд. Натомість задержано маршала фон Манштайна, якому вже в найближчих днях буде вручений акт обвинувачення за воєнні злочини.

стверджує, що Америка і американський народ сьогодні вже знають на підставі фактів, що комуністичний рай в Советському Союзі є нічим іншим, тільки найстрашнішим червоним пеклом. Америка і американський народ знають про терпіння поневолених більшовизмом народів і Америка теж знає, що ці народи дожидають від неї допомоги і рятунку. Америка робить це де як тільки це можливе. Плян Маршала, вплив на вільні збори в поодиноких країнах, ген аж до Атлантийського пакту, все це обраховане на допомогу народам в обороні перед більшовизмом. У висліді повстала холодна війна і Америка знає, що як вона програве цю холодну війну, вона мусить вести справжню війну. Америка мусить бути в повному поготові та постійно стояти на сторожі інтересів вільних народів. До теперішніх подій в міжнародній політиці дають аж надто багатомовні приклади. Америка не дасть себе обманути і приспати свою чуйність. Наголо більшовицькою зміною

(Покінчення на стор. 4-тій)

КОЛО ЧОТИРИСТА НОВИХ УКРАЇНСЬКИХ ІМІГРАНТІВ

У четвер, 5. травня, приїхав до Востону корабель Марін Джомпер, на якому приїхало понад сто українських імігрантів до скитальцями старанням Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, а кількадеся старанням інших комітетів. Тому, що з головного бюро з Філадельфії не можна було вислати поміч при зустрічі, мусів перейняти на себе головну працю місцевий комітет під проводом інж. Володимира Хомина. Працю покинуто щойно після півночі так, що імігранти, які їхали в сторону Нью Йорку, приїхали щойно в п'ятницю коло 6 год. ранку на Пенсильв і ї їх ську станцію, звідки треба було їх розселити до інших місцевостей. У середу, 4. травня, приїхало до Нью Йорку два кораблі, а це дженерал Тейлор перед полуднем з понад 80 українськими імігрантами під опікою ЗУ АДКомітету, а пополудні корабель Дженерал Блек з сотнею українських імігрантів, що приїхали старанням ЗУАДК. Усюди було чути українську мову, бо українці їхали теж через інші комітети, головню через католицький. Разом приїхало згаданими трьома кораблями понад 400 нових українських імігрантів до скитальцями. З огляду на те, що підготовлявся зїзд ЗУАДК у Філадельфії на 7-8 травня, можна було завважати замало працівників при зустрічі імігрантів.

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ ОБМЕЖУЮТЬ ЧАС КОНФЕРЕНЦІЇ ДО 15-ГО ЧЕРВНЯ

Лейк Сохес, 6. травня. — Західні великодержави вже мали поінформувати Советський Союз, що вони бажали б обмежити час тривання заповідженої вже на день 23-го травня конференції Ради міністрів закордонних справ чотирьох великодержав до 15-го червня.

отже один місяць перед тим, заки в Німеччині почне діяти західно-німецький уряд. Конференція Ради міністрів, як відомо, має відбутися в справі цілої Німеччини і ці наради Совети поставили передумовою перервання своєї блокади західних зон Берліна, рівночасно з домаганням, щоб західні союзники відкликали теж свої відплатні комунікаційні обмеження зі советською зоною. Західні домагання щодо обмеження часу конференції передано советському представникові в ОД, Малікові, і той мав погодитися, відповідаючи коротко: „чому б ні?“ У виданому вчора офіційному комунікаті щодо порозуміння в справі закінчення советської блокади Берліна з днем 12-го травня та щодо зустрічі міністрів закордонних справ, не додано вже нічого нового. Сам комунікат проголошено рівночасно в Вашингтоні, Лондоні, Парижі і Москві. Копію цього комунікату зазначені представники переслали генеральному секретареві Об'єднаних Націй, Трігве Лі, беручи до уваги факт, що справа східно-західних суперечностей щодо Берліна ще є формально на порядку нарад Ради Безпеки.

БЕВІН ЗАПОВІДАЄ РІШУЧІСТЬ НА КОНФЕРЕНЦІЇ МІНІСТРІВ.

Лондон, 6. травня. — Британський секретар закордонних справ, Ернест Бевін, повідомив вчора парламент про недалеке вже закінчення советської блокади Берліна, стверджуючи рівночасно, що на найближчій конференції Ради міністрів закордонних справ Британія поступатиме „з тою самою рішучістю і поміркованістю“, з якою вона зустріла советський виклик з Берліном. Бувший прем'єр і тепер керівник консервативної опозиції, Вінстон Чорчил, погратулював Бевінові за успіх західної дипломатії в справі Берліна, заявляючи, що власне „рішучість і насамперед могутня допомога то послідовна політика Злучених Держав“ серйозно зменшили небезпеку нової війни, яка зависла над людством грізною зморою майже безпосередньо після закінчення тільки минуло.

В СОВЕТАХ ВІРЯТЬ В МІЖНАРОДНЕ ВІДПРУЖЕННЯ.

Москва, 6. травня. — Закордонні кореспонденти і спостерігачі стверджують, що вістка про перервання блокади Берліна та конференцію Ради міністрів викликала серед советського населення віру в можливість відпруження міжнародних стосунків. Вістку про Берлін советський уряд передав в надзвичайних повідомленнях, а деякі советські громадяни запевняють, що це є перша добра вістка, яку вони вже самі не пам'ятають коли чули. Що до зустрічі міністрів, то й в Москві позначується те саме наставлення, що на Заході: „поживем, побачим“.

СКЕПТИЦИЗМ У ПАРИЖІ ЩОДО КОНФЕРЕНЦІЇ МІНІСТРІВ.

Париж, 6. травня. — Франція досі була між великодержавами першою, яка найдовше і найвпертіше обстоювала потребу і можливість дальших дипломатичних переговорів з Москвою, але тепер вона перша виявляє цілком виразно великий скептицизм щодо можливостей будь-якого результату таких переговорів. Діло в тому, що Франція в заміну за свою згоду на західно-німецьку державу одержала від Америки і Британії далекойдучі концесії щодо федеративної форми та взагалі децентралізації Німеччини, тоді як Совети досі були, щонайменше пропагандивно, першими проповідниками і оборонцями централізованої Німеччини з-під гільбертського знаку „айн фолк, айн райх, айн фюрер“. З тою, очевидно, різницею, що Гітлеруво функцію „одного фюрера“ мав би дістати в стилі Сталін.

БРИТАНСЬКИЙ КОМАНДАНТ ВІСЬКОВОЇ ГУБЕРНАТОР НІМЕЧЧИНИ.

Берлін, 6. травня. — Британський військовий губернатор Німеччини, ген. Сер Брайан Робертсон, вислав вчора переконавши, що перервання блокади Берліна промостить шлях для „швидкого встановлення“ об'єднаної Німеччини. Проте, він виразно висловився проти припинення процесу творення західно-німецької держави. Типчасом західні союзники приготувалися до негайного наладнання комунікації з блоксованим досі Берліном та сподіються під цим оглядом відповідної советської співпраці. Хоча блокада буде перервана аж за кілька днів, в Берліні вже сильно впали ціни на товари, головню на чорній біржі. Підкреслюється інтересний факт, що Совети нагло почали приймати західну марку, признаючи її повну закупочну вартість. Не зважаючи на все, в західних колах стверджують, що Німеччина й надалі залишиться ключовою справою в східно-західній політиці. Очевидно, що дальший хід цієї справи залежатиме від цього, яка буде дальша тактика Советів.

БОЛЬШЕВИКИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПРИПИНЕННЯ ВИВОЗУ ЗБРОЇ ДО ІСПАНІЇ.

Лейк Сохес, 6. травня. — Совети і їх сателіти продовжують в Об'єднаних Націях домагатися дальших обмежень в стосунках з урядом ген. Франка в Іспанії, тоді як західні країни, зокрема південно-американські, домагаються припинення Еспанії всіх міжнародних прав. Польський представник в Генеральній Асамблеї вчора домагався, щоб всі члени Об'єднаних Націй цілком припинили висилку будь-якої зброї або стратегічних матеріалів до Еспанії.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATA:		SUBSCRIPTION RATES:	
Ha рік	\$7.00	One year	\$7.00
Ha рік	\$3.75	Six months	\$3.75
Ha рік	\$2.00	Three months	\$2.00
Число з понеділка (англійською Частинкою):			
Ha рік	\$2.50	One year	\$2.50
Ha рік	\$1.50	Six months	\$1.50
В Джерсі Сіті і Закордоном:			
Ha рік	\$10.00	One year	\$10.00
Ha рік	\$5.25	Six months	\$5.25
Ha рік	\$2.75	Three months	\$2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "СВОБОДА," Р. О. Бок 346, JERSEY CITY 3, N. J.

В ПОКЛОНІ ПЕРЕД МАТЕРІЮ

Все, що я є або повинен бути, я завдячую своїй матері...
Линколі.

Рік-річно у травні, як вся природа вже пробудилася та зацвіла своєю божественною, весняною красою, обходимо „День Матері“. Тоді в її честь влаштовуються імпрези, відбуваються походи, по святинях відправляються вчорішні Бого-служби, тоді ми всі є тільки дітьми, що віддають честь Тій, якій — по словам Линколіна — завдячуємо те, що ми є або що ми повинні бути. В цей день мільйони голов склонюються в найбільшій пошані, мільйони сердець сповнюються найбільшою любов'ю, а мільйони уст вимовляють найщирішу молитву, благаючи в Бога ласки для Тої, яка в усіх мовах має один звук і в усіх серцях один відгук: Мати!

Навряд чи є на світі поняття, яке могло б викликати благородніші і шляхетніші почуття, як Мати. На її згадку злі люди стають добрими, нахальні стають скромними, набравшись сили немичі, виростають герої. Немає на світі болю, якого не згадувала б Мати і немає на світі доброго діла до якого вона не заохотила б. Козак, „вертаючи із бою у грудях з раною тяжкою“, закликав свого вороного коня, щоб летів навздогони до Матері, бо „як сльози Мамини рану змочуть, подужаю ще може“. А араби кажуть, що їх Бог не може встати і тому сотворив Маму. Якщо справді на цьому білому світі належить-ся кому найбільша вдячність, любов і пошана, то це належить Матері. Вона ж дала нам життя, вона виростила нас, й ми справді завдячуємо, що ми є.

Відаючи Матері поклон і пошану в її день, хай наша думка зупиниться на тій безмісній Матері-Героїні, Матері-Страдниці, що їй доводиться пережити терпіння Голгофти, жертвуючи своїх синів за спасіння та кращу долю інших. Між цими Матерями ми в першу чергу побачимо Матір-Україну, що впродовж довгої історії свого народу приводить на світ синів зі свідомістю, що вона бачить їх смерть в боротьбі за волю; ту саму Матір, що серед найстрашніших лихоліть двала на собі цей великий тягар не тільки фізичного продовження життя народу, але й постійного дбання за чистоту його духа. Благословення хай буде їй її.

Склонюючи голову в пошані перед Матір'ю в цей її день, хочеться теж пригадати материнські обов'язки для тих, що їх могли б забути, або недоцінювати. Бо власне теперішня грізна доба накладає на Матір ці найбільш відповідальні обов'язки у вихованні дітей. Сьогодні сміло можна твердити, що завітний світ лежить під кожним оглядом в руках Матерей. Від Матері бо залежить, чи її діти житимуть в світлі чи в темряві, на волі чи в ярмі. Наполеон, в тому часі, як був на вершці своєї слави і як його запитали, що він хоче Франції бракує, відповів: „Так, Франція потребує Матерей!“ Це саме можна б повторити і сьогодні не тільки у відношенні до Америки та України, але й до цілого світу, який потребує таких Матерей, що дали б і виховували б йому дітей, що змінили б і хотіли б здобути йому волю, а з нею і мир. Щойно тоді настав би великий День радості і щастя для всіх Матерей, в цьому теж і для Української Матері-Страдниці.

Дивне становище методистів

Як церковні провідники говорять і діють за мир, то це вважаємо природним явищем. Це навіть належить до їх обов'язку, бо така є їхня природна місія. Так теж глядімо й на мирову акцію Комісії Світового Миру Методистської Церкви. Дивуватися однак треба тільки тоді, коли ця акція, яка хоче довести до замирення між Злученими Державами і Советським Союзом, чомусь замкає часто очі на поведінку Кремля, а зате додає постійно в американським поступованню щось таке, чого нема. З акції цієї Комісії виходить, що властиво американський уряд винен, що нема миру з Советами! Взагалі всі винні, а найменше винна Москва.

Важко зрозуміти таке становище, зв'язане з Методистською Церквою та її проповідниками, що вже від довгих часів вносять баламуту своїми докладами про життя в Советіх чи про американсько-советський взаємини. А баламута повстає тому, що так часто поминається такі речі, як советські територіальні підйої, виселення, невилучна праця, голод як політичний засіб боротьби та переслідування віри, хоч саме на ті речі випадає б звертати найбільшу увагу людям, що є провідниками християнського світу та західної культури.

Дивним виглядає теж і найновіший виступ Методистської Церкви, себто острого її Комісії Світового Миру перед Північно-Атлантийським Пактом. Ця Комісія заявила, що вона наразі не може поперти Північно-Атлантийського Пакту, а

теж вказала, щоб підходити до „оцінки заслуг та недомогань комунізму спокійно й об'єктивно“, а не з „історичною боязливостю“. Вона звертає увагу на величезні видатки на армію в мирних часах, як і на зброєння, що є „протиприродним християнським способом життя і правдивий основи красної безпеки“.

Річ ясна, що все це є звернення проти теперішнього змагання Злучених Держав бути мілітарно готовими на всяку несподіванку, в тому і на випадок есентауальної советської агресії. Цю безпеку вважаємо теж найкращою безпекою перед вибухом нової світової війни. Таке розуміння охорони Злучених Держав перед новою воєнною несподіванкою, перед новим Перл Гарбором, чи чимсь подібним і куди грізнішим, як виглядає для Комісії Світового Миру Методистської Церкви незрозуміле й до неї не промовляє, Вона не хоче зрозуміти оборонного характеру Північно-Атлантийського Пакту і займає в цій справі становище, подібне до становища цього Кремля, який допустив стільки повесених агресій в Європі та продовжує свою агресивну політику далі, тепер в Азії, зг.л. в Китаю.

Коли ж припустити, що в тій цілій акції Методистської Церкви керується виключно тільки самими ідеалістичними мотивами, а не якимись іншими, то треба й тоді сказати, що такою односторонньою поведінкою, яка є ще й вибілюванням найгіршого у світі режиму, високим ідеалом не досягається, а тільки помагається закріплювати неволю у світі.

Яке майбутнє української культури

Масове переселення української еміграції зі західної Європи до заморських країн доводило по цілому світі — від Австралії до Нової Зеландії по обидві Америки включно — насущно важливе питання для українського народу як цілості, що буде з його культурою. На рідних землях під советсько-російською окупацією українська національна культура не має ніяких можливостей розвитку. Навпаки, цілий режим настановлений там на це, щоб винищити українську національну культуру під позором заведення соціалістичної, а на ділі російської культури.

Поважна частина культурних діячів та культурного добравчені, письменники та мистці — скоронилися тимчасово в західній Європі. Там повста-

ли українські наукові, научні, літературні та мистецькі організації. Вели воли там марне таборове життя, але все таки вчені, письменники та мистці були згуртовані у своїх організаціях і могли обмінюватися думками, ідеями та плянувати культурну роботу в ділянці науки, літератури чи мистецтва. Результати тої праці навіть серед марного таборового життя були очевидні.

Та саме тепер прийшов період в збірному житті українських культурних сил, а з ним також в житті української культури. Еміграція зі західної Європи розсипається по всьому світі. Виядять в першу чергу фізичні робітники зі сільними м'яснями та їх родичі. Поміж ними, залежно від особистого підприємчистого пе-

ресується за море також багато з українських культурних діячів, однак без ніякого плану. Страх перед можливою новою війною в Європі (часто перебільшений!) та акції бажання десь на новій землі зачати життя оселеної людини гонять їх в різні країни. Нині ми вже маємо українських вчених в Північній Африці (Тунісі), в Південній Африці, в Австралії, Аргентині, Бразилії, Венеції, Мексико, в Злучених Державах та в Канаді.

Мала частина творців української культури опинилася теж в Англії та Франції. Найбільше однак, звичайно старших людей, остало ще в Німеччині ждучи на свою чергу, себто на пригожо обставину теж кудись перескочити за море. Тільки одиниці рішені лишитися на місці в Німеччині.

Візд культурників-емігрантів з Німеччини в другі краї, став прямо кончею, бо перенесена Німеччина не в силі прийняти сотень тисяч чужинців в додатку економічно непродуктивних. Однак розпорошення українських вчених, письменників та мистців по цілому земному глобій без ніякого плану несе зі собою загрозу для української культури. На жаль того собі не оприформити вповні українські громадські організації за морем і не ведуть планової акції переселення культурних робітників під кутом інтересів цілого українського народу, зокрема під кутом збереження української культури перед остаточною загибеллю.

Переселення та збереження українських м'яснів ставиться часто перед збереженням українського духа. Ясно, що розпорошені по всьому світі в просторах десятків тисяч миль вчені не будуть всіли щонебудь творити для української культури. Письменники змарніють, мистці перестануть творити для української культури. Потриває такий стан 20-30 літ, так-Кремль „осягне“ свою ціль на сто відсотків через байдужість українських громадських організацій поза Советами.

Слід признати, що найбільше ще для рятунку українських культурників зробили канадські громадські установи. На терені Канади вже нині найшляхетніша при їх допомозі кілька десятків відомих культурних діячів, що стали вже до культурної роботи на місцях. Наслідки їх роботи вже нині помітні, а можна бути певним, що внаслідок вони будуть ще більше очевидні та причиняться сильно до культурного піднесення загалу української еміграції в Канаді.

Природним є, що дві країни поза Європою в першу чергу повинні стати тереном більше зосередженого переселення українських культурних сил, а ними є Злучені Держави та Канада, Чому саме ці дві країни

найкраще надаються на зосередження українських культурних сил, є ясним з огляду на чисельність та зголяду на матеріальний добробут старих українських емігрантів в тих двох країнах. Наука, письменство та мистецтво не можуть розвиватися не маючи матеріальної та моральної підтримки зі сторони середовища, серед якого вони повстають.

Годі домагатися, щоб австралійці, венецелці чи хто другий попірали працю українського вченого, письменника чи мистця для українського далекого народу. Стане однак талановитий український працівник навіть в Австралії, так мусить він приспособити свою працю для інтересів австралійців і для українського народу. Він перестане бути чинним; його український нарід страчить назавжди.

Тільки спираючися на стару українську еміграцію, заінтересовану в цій, щоб українська культура розвивалася і для власних потреб і для майбутніх потреб українського народу в Європі, може український вчений, письменник та мистець далі творити по лінії своєї дотеперішньої праці, себто творити для українського народу.

Вважаємо нашим обов'язком звернути увагу наших ближніх земляків американських українців, на цю переважну справу, бо життєву справу українського народу. Нині такі переломові часи в житті українського народу, що тяжко тільки словами говорити про патріотизм, про любов для старої нашої землі, що нас вродила та виховала. Тепер час приватним одиницям, установам та провідним людям серед американських українців показати, що вони справді хотять принести рятуюнок не тільки своєму кривеньковому, братови, швагрови, чи кузюнові на еміграції, але що хотять принести допомогу та подати помічну руку також цілому українському народові. А подати цю допо-

Іван Стасів, Алентаві, Па.

В „ДЕНЬ МАТЕРІ“

Куди ж післати мей цих кілька слів моїх? Де віднайти свою Матусю милу?... Щоб скласти міг до стіп твоїх — В цей день — поклін і побажання щирі. Не знаю — у кого питати і де шукати її, Чи в пралісах Сибіру, чи в некрах Казахстану?... Чи... в катакомбах сірої Москви? Чи... може... вже... в землі сирій?... О, Нене!... Я бачу все Тебе — у снах вивахся мей, Така знедолена... з запаланими очима. Журбою втомлена, від мук вже згорблена, В сльозах Ти молиш Бога-Сина, — Молодшому з твоїх синів, що царство Бог післав, Бо впав за Рідний Край у бою. А старший, що за дрютами страждав, — Благослав зистих хоч про його долю... О, Матінко моя! Коли Ти ще жива — То не турбуйся, рідне Нене, мною, Бо я живий остався й здоров живу. І Бога молю завжди за Тобою... Тому і День Твій в сльозах зустрічаю знов, З тугою в серці і в душі з журбою... — Чи чуєш Ти... о, рідна, дорога!... — Я шлю поклін Тобі з великою жагою.

К. ПЕТРУС

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОВДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

24)

З п'ятирічним терміном іхала вона на схід в одному вагоні з нами і тихим, покірливим голосом розповідала про свою справу.

— Отче, відпусти їм, не знають бо, що діють, — промовила вона на закінчення свого оповідання, і повільно перехрестилася.

Хтось запитав:

— Цікаво знати, хто був цей „епіскоп“ — зрадник, чи агент-провокатор?

— Мабуть — і те, і інше, — вставив колишній міліціонер, засуджений за якусь аферу.

— Виходить, так, — додала Цветкова і ще раз широко перехрестилася.

БРАТ МЕФІСТОФЕЛЯ

Наймолодший син ніжинського купця і домовласника Бойтиченка на превелику силу дотяг до п'ятої класичної гімназії, потім кинув науку і став байдикувати. Старий батько хотів пустити його в торгівлю, але п'ятинадцятирічний хлопчина відмовився від усяких батьківських опік і повчав і пригрозив батькові, що коли його будуть силувати і привчати до чогось, то він покине домівку і стане босаком. Хлопцеві дали спокій, тривожно спостерігаючи його дальший розвиток і поведінку. Спочатку він захоплював-

ся футболом, спортом, шахами і шашками, а потім потяг до музики. Музика сильно захопила його після того, коли десь на горішці, серед мотлоху старих речей, він знайшов якийсь старовинний козацький музичний струмент XV чи XVI віку — щось подібне до цимбал чи цитри. Довівши його до ладу, хлопець почав учитися грати на ньому, і швидко почав виявляти неабиякі музичні здібності. Спочатку всі дивилися на його захоплення, як на звичайну забавку ледаря, але потім, через якийсь час він остільки опанував струмент, що своєю грою почав вражати багатьох.

— Хлопцем-самоуком зацікавили місцеві музичні сили, викрили в ньому великі здібності і дали йому змогу виступати спочатку в вузьких колах спеціалістів і аматорів старовинної української музики, а потім і на родинних ве-

словах, утерти всім носи і запаморочити голови, а потім, з кельскою приховуваною нудогою на обличчя, перемакну повернутися знов до Парижу, де його чекала єдина дочка французького м'яг'я о нера, рідкісна красуня і талановита художниця.

І він приїхав, вбаламутив усім голови і виїхав.

Особливо різке враження зробив він на балу у київського генерал-губернатора, де була присутня майже вся місцева шляхта. Всі мамаші з своїми доньками божевільно від його гри, а шіснадцятирічна дочка якогось графа дійшла до любовного психозу і була на межі душевного захворювання. До неї викликали неслухачного київського психіатра, професора Сікорського, який констатував, що захворюла дівчину можна врятувати від божевільня тільки шлюбом з винуватцем душевного потрясіння її. Несчастлива мати

може можна через рятунку його культури від загибелі. Не подумайте серйозно над тою справою американські українці тепер, нехайно, поки ще час, так занепасть найцінніший скарб української нації, його духа, що й серед найгірших політичних обставин може українській нації відродитися.

До справи рятунку українських культурників, як творців української культури, не слід підходити, тільки зі становища мисловця, отже ставовиська гуманітарного. Не йдеться тут про допомогу бідній одиниці в потребі, але йдеться про допомогу цілому українському народові як такому. Йдеться отже також про допомогу кожному з нас як членові тої культурної збіроти по цілому світі що називається українським народом. Кожен з нас є частиною тої збіроти. Перестануть для українського народу творити українські вчені, писати українські письменники, творити українські мистці, так українці перестануть бути культурним народом. Над справою рятунку української культури і спровадження українських культурників в країни, де вони далі зможуть працювати з користю для українського народу, повинні застановитися українські громадські установи Америки та Канади дуже основно.

Back YOUR FUTURE

With U.S. SAVINGS BONDS

шасних стариків, і врятує єдину нашу дівчину... Але ніжинський „Мефістофель“ уже був в обіймах паризької красуні і не чув зойків розлуки нещасних київських аристократів, потрясаних грою на старовинних козацьких цимбалах.

Минали роки... В невеличкій коробці, що пережила першу світову війну, революцію, роки НЕП-у, колективізацію, кіровщину, зберігався лист київської графині, прикритий фотографією 1912-1914 рр. із Риму, Парижу, Відня, Лондону... На них, в оточенні різних дипломатів, членів іноземних місій, Пуанкаре, Ізвольського, лорда Кітченера, Ніллі та інших колишніх керівників європейської політики, переможно стояв музикант із Ніжини — брат лікаря Бойтиченка, і таємничо посміхався.

(Дальше буде).

В. Невірович.

ФАЛЬСИФІКАЦІЯ ІСТОРІЇ

Живі ще фізично, але морально й політично мертві недобитки московського імперіалізму на еміграції, ті, що й донині мріють про „єдину і недемію“ с царем-батьком, „Очерки русской истории“.

Ці дві тонькі книжки (разом 218 стор.), написані Н. Ю. Пушкарським і надруковані видавництвом з претензією на видавничу назву „Медний всадник“ у Кемпте-ні. В них зроблена спроба подати у стилі і популярній формі нарис російської історії з найдавніших часів до кінця XVIII ст. Зміст третьої частини, вихід якої вже анонсовано видавництвом, має становити історія Росії в XIX і XX ст.

Треба озброїти великою витримкою і терпінням, щоб дочитати до кінця „Очерки“ написані архаїчною мовою і стилем, та „ясно позначити кричущими“ не є крученнями загальної концепції російської історії, обурливим фальшуванням основних фактів минулого України, племінням всього органічного, самобутнього і національного в історичному бутті українця.

Вже у вступі „Росія-наша батьківщина“ автор зраджує своє есто запеклого московського великодержавника-монархиста, пишучи з пієтизмом про „самодержавного государя-императора“, вихваляючи антинародну, реакційну суть царату і його імперіалістичну політику та з неприхованим жалем згадуючи „білую славу“ доболшевицької Росії.

Кількома рядками нижче автор не тільки не визнає права численних народів, силою загнаних у московську неволю, на незалежну державу існування, але навіть заперечує їхню національну окремішність. Загально визнано, що українці — це відрубна, окрема від росіян нація. Цілі сторіччя історичних документів переконливо свідчать про це. Доводять це також і деякі поважні репрезентанти російської науки, які не могли в жертву політичній тенденції поступитися науковою сумлінністю та історичною правдою. Та цих безперечних фактів для Пушкарського просто не існує. Його смішна і безглузда теза: „російський народ поділяється на три племена — великоросів, білоросів і малоросів“, рівнозначна твердженням, що земля не кругла, а плоска.

Характеристично, що автор ніде не визнає нашої національної нації Україна, заступаючи її скоріше виразом „Юго-Западна Русь“ або „Малоросія“. Правда, подекуди він пише „українські козаки“, слідом за деякими російськими і польськими істориками пояснюючи слово Україна, як країна вздовж кордону, прикордонна земля.

У курсі російської історії годі обмежитися лише перекладом минулого однієї панів-

ної нації та її держави. Конечним є також подати правдиву, наукову історію уярмленних народів, передусім українського, схарактеризувати бо-дай основні події їх минулого, принаймні відтоді, як вони були „придані“ до імперії Романових.

Але автор свідомо знехтував цю задачу. Він і досі вважає, що „не було, нет і не будет“. Нісенітниця і чужі дурні вигадки він з поважним виглядом намагається подати за історичну правду. Переконалий монархіст, він навмисне втиснув історію України в мертвотну традиційну схему російської історії.

„Очерки“ написані в тоні притаманному історіографії московського імперіалізму. Об'єктом розгляду вони мають лише один панівний в Росії нарід. Власне, не минуло російського народу, а поверховий, хибний переказ історії його держави, володарів і війн. Народних мас, вирішальної сили історичного процесу, в „Очерках“ немає. Навіть більше того. Він хибно вважає виключними творцями історії московських князів, царів, бояр тощо. Багато зусиль він витрачає для того, щоб піднести значення московських володарів до вирішальної сили в тих подіях і фактах, навіть у тих випадках, коли їхня роль була третьорядною або ніякою.

Майже на кожній сторінці книги знайдемо презирливе, зневажливе ставлення автора до власного народу. А втім, це і не дивно. Адже, російські монархісти походять переважно з банкрутованих колишніх правлячих верств імператорської Росії.

Російська історіографія не тільки будує фактивну версію минулого. Багато її зусиль витрачено на те, щоб сфальшувати історію українського народу. Це почасти й вдалося. Чимало подій і фактів у минулому, творцем яких був український нарід, вона оголошила власністю московського.

Утворюючи стежку своїх попередників іде і Пушкарський. Він вважає, що створення у IX ст. держави над Дніпром з осередком у Києві і поширення її на терени майже цілої Східної Європи — це не початковий період історії українського народу, а „зародження русского государства“.

Побіжно і поверхово схарактеризувавши стан українських земель у Польсько-Литовській державі, зокрема соціально-економічний і культурно-релігійний гнів Польщі після Люблінської унії, автор переходить до утворення „малоросійського козацтва“. Він подає спотворений, брехливий образ козаків, пишучи про Запоріжжя так: „Там жили козаки, які шукали небезпек, грабунку і необмеженої сваволі“.

Боротьба українського на-

ГОТОВ КОЛИСЬ СТАТИ КОРОЛЕМ АНГЛІЇ. — Принц Чарльз оф Единбург, що має всього понад три місяці, а вже звертає на себе увагу, бо є сином Британської престолонаслідниці, принцеси Єлизабет, а тим самим першим по ній кандидатом на англійський престол.

роду проти польського панування наприкінці XVI ст. та в першій половині XVIII ст. змагання за волю, за козацьку державу — ось що становить основний зміст історії України того періоду.

Та й цей розділ нашої історії Пушкарський висвітлює з позицій московських фальсифікаторів. Героїчну боротьбу наших предків, першу українську національно-визвольну революцію — Хмельниччину — він свідомо замовчує, не дає ні справжньої її мети. Він усе зводить до прагнення українців „об'єднатися“ з Московською державою, до „восстановлення русской земли в ее древних пределах“ (стор. 25).

Всупереч очевидним і безсумнівним фактам, автор „Очерки“ намагається переконали, що російський і український народи споріднені багатьма „узами“, що їх історичний розвиток відбувався не в постійному антагонізмі й боротьбі, а в повній взаємності. Московські великодержавники віддавна культивують брехливу теорію спільного минулого та „общих истоков русской культуры“. Адже, коли припустити століття спільної духовної творчості українців і росіян удавнину, то це значить, що і тепер між ними є багато спільного. А на основі вже не тяжко обґрунтувати ідею „єдиної і недемії“ в її монархічній або большевицькій інтерпретації.

Україна, як відомо, увійшла в 1654 р. в політичні зв'язки з Московією, як суверенна держава. А що сталося з цією незалежністю вже через одне століття? Минуло тільки два роки після Переяславської угоди, коли царат ганебно зрадив Україну, уклавши мир з Польщею, всупереч нашим національно-державним інтересам. Більше того, за Андрусівською угодою Москва віддала все Правобережжя Польщі. Дещо пізніше, порушивши разом з нашими вояками Правобережжя, та знищивши там усе живе, цар Олексій погодився залюбки, що ці землі мають стати пустелею, нейтральною зоною між Туреччиною, Польщею і Московською державою.

Усе це автор „Очерків“ омине. Мовчить він і про те, що на поневолених українських землях царатом був встановлений колоніальний режим, запроваджено соціально-економічний і культурний гніт.

Спотворено висвітлює Пушкарський також і план Мазепи в спілці з Карлом XII зирвати політичний зв'язок з Московською державою і відновити незалежну гетьманську державу. „Коли Карл увій-

шов до Малоросії, — читаємо в „Очерках“, — Мазепа зрадив Петра. Російський головнокомандувач Меншиков здобув штурмом столицю Мазепи і спалив її“.

Оце і все про спробу Мазепи визволити Україну; про злочинно-канібальську розправу озвірих москалів з жінками й дітьми в Батурині, коли тисячі невинних людей гинули в руїнах української столиці тільки тому, що їхні батьки і чоловіки не зрадили свого гетьмана, до кінця виконали обов'язок українських патріотів.

Ненавість до народних мас та до їхніх спроб у революційній боротьбі звести нестерпний режим Росії до нормального проходять через усі „Очерки“. Ось як зневажливо подає автор з найбільших народних повстань у 1667—1671 рр. під проводом Степана Разіна проти царя і московських бояр: „Ніколи ще в Малоросії не було такого великого хвилювання. Воно відбулося на Дону і Волзі. Буйні голови козацькі запорізькі тікали на Дін, де підбурили цілі станиці. Після Андрусівського перемир'я, коли Правобережжя знову відійшло до Польщі, звідти багато людей втекло на Дін. Все це була козацька голода, який не лишалося нічого іншого, як громадитися в зграї розбійників і насильством добувати собі шматок хліба“. У такому ж спотвореному вигляді схарактеризовано в „Очерках“ й інші великі селянські повстання в Росії в XVII ст., які завдали перших ударів московському самодержавству.

„Очерки“ не становлять жадного наукового, сумлінного відтворення минулого Росії та її народів. Об'єктивного викладу їх багатовікової боротьби і змагань за повалення тюрми народів, за революційну перебудову життя. Від цього рецензована книга дуже далека. Це сфальсифікований і достосований до потреб збанкрутованого російського монархізму виклад російської історії, ідеологічна спекуляція з історичним матеріалом. Антинаукова і антисоціальна, повна усіляких перекручень, недоречностей, а то і просто дурниць.

Проте, це не виключення з загального правила, а стиль, бо майже кожне видання російської еміграції нагадує своїми „ідейними“ настаненнями псевдо-науковий твір Пушкарського. — („Промінь“)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МИШ.

Нова Українська Професійна Сила.

Кілька тижнів тому Вейн Університет урочисто відсвяткував піврічний Коменсмент, в якому брало участь біля 1,100 академіків, що одержали з рук президента університету свої дипломи.

В найбільшій концертній залі, Масоник Темпл, маса народу, родичів, братів, сестер та приятелів. У великій академічній процесії, під звуками симфонічної оркестри, в супроводі „Алма Матер“, машинували студенти різного стану і віку, навіть сивоволосі.

Між ними був теж молодий українець Володимир Кізел, який дістав научний ступінь Магістра Наук. Це є рідкість між українськими абсолювентами в Університеті Вейн.

Молодий Володимир родився в Дітройті, де покінчив елементарну школу та Чедсей Гайскул з відзначенням.

Пристаючи до університетських студій, він зараз пізнав, що це річ трудна і дуже коштовна. Однак його добрі родичі помогли настільки, щоб їх син таки покінчив студії на користь собі, родині та українському імені. По чотирьох роках Володимир скінчив університет і одержав ступінь Бечелор оф Сайєнс ін Індустріел Енджінієрінг. По-

Володимир Кізел

тим молодий інженер працював в різних, стейтових, повітових, міських та приватних підприємствах.

В часі другої світової війни був покликаний до морських збройних сил Вуйка Сема як інструктор практичної математики, фізики і механіки. В лютому 1945 р. вступив до Ю. С. Неві, де сповняв технічну службу аж до кінця війни.

З приємністю належить підкреслити, що Володимир є сином чесних та високозаслужених громадян п. Петра і Анастасії Кізел, які беруть чинну участь в українському громадському і церковному житті. Його батько, п. П. Кізел, є понад 30 літ фін. секре-

тарем найбільшого в Дітройті 292 від. У. Н. Союзу, а мати п. Анастасія Кізел, живо интересується українським жіночим рухом, зокрема Союзом Українок Америки.

Годиться тут згадати, що Володимир має ще два молодші брати, Євгена і Василя і одну сестру Ольгу. Усі вони покінчили вищі школи, володіють добре українською мовою, интересуються українсько-американським життям і належать до У. Н. Союзу.

Володимир належить, між іншим, до таких українських організацій, як Українські Абсолювенти Університету, Український Молодечий Хор, Українська Спортова Дружина і т. п.

Бажаємо молодому професорові в його професійній діяльності успіхів.

Іван В. Дячук.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Перша вистава „Чорноморців“ в Америці!

Гурток українських артистів, що недавно приїхали зі скитальщини при допомозі найкращих місцевих сил організували при Клубі Т-ва Українських Горожан на Френклін вул. свою першу виставу: „Чорноморці“, народну оперу на 3 дії лібретто Я. Кухаренка, музику М. Лисенка.

Цю оперу ставили свого часу всі українські театри в краю, а останньою вона була грана в театрі В. Блавацького на скитальщині. Оперта мала всюди великий успіх ізза історичного сюжету, природного гумору і гарної музики, яку написав М. Лисенко. Прегарні співи, танки, хори й великі гуртові сцени надають опері великого чару.

На особливу увагу заслуговують особи, які беруть участь у цій виставі, а саме знамі артисти, що прибули недавно з краю і відомі артисти-співачі, уродженці Америки.

Мистецьке й музичне керівництво спочиває в досвідчених руках проф. Я. Барнича, знаного диригента й композитора, та Я. Рудакевича, драматичного артиста, який режисує цю оперу і грає головну роль козака Кабиці. Головні ролі Явдохи Драбнихи обняла наша відома артистка Слава Рубчак-Барничева, дочка загально відомих й популярних артистів Рубчаків. Широко знана співачка Н. Андрусів, яку чула нераз наша публіка, грає роллю моторної молодіжці Цвіркуниці.

Роллю козака Івана відтворює концертний і сценічний співак М. Мельник, а його нарекчу Марусю К. Ярош. Сотника Тупицю грає відомий диригент Т. Хоптяк, який рівночасно приготував до цієї вистави свій популярний хор. А як додати до цього артистку О. Рудакевич, молоденьку адептку Н. Недільську, Т. Рудакевича, Б. Гримаяка та багато інших, то маємо вповні надію, що вистава буде одною з найкращих у Філадельфії.

До успіху вистави причиняться ще й декорації, які оформляє знаний артист-малюар проф. П. Андрусів і юнійна збільшена оркестра, яку очолює концертмайстер Ф. Дубас.

Цілістю керує проф. Я. Барнич, бувший диригент львівської опери, який вкладає все своє знання й енергію, щоби вистава випала якнайкраще.

Прем'єра цієї опери відбудеться дня 8. травня 1949 р. в залі Клубу Українських Горожан при Френклін вул. у Філадельфії.

Маємо надію, що інші українські осередки в Америці зацікавляться цєю виставою і запровадять виконавців зграти цю оперу в себе.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

КОЛЕГІЯ СВ. АНДРЕЯ В ВІННІПЕГУ

проголошує

УКРАЇНСЬКІ ЛІТНІ КУРСИ В ВІННІПЕГУ І ТОРОНТІ

МІСЦЕ І ЧАС: В ВІННІПЕГУ курси будуть відбудуватися в Коледжі Св. Андрія, а в ТОРОНТІ в Будівині Св. Володимира при вулиці Беттерст, 404, в часі від 4-го липня до 15-го серпня 6. р.

ОПЛАТА ЗА КУРС: Внесок за Курс й оплата за навчання буде вносити \$15.00. За самі Вечірні Курси тільки \$5.00.

ХАРЧ І ПРИМІЩЕННЯ: Харч і приміщення за цілий Курс \$50.00. ДИПЛОМИ: Учасники Українських Літніх Курсів в ВІННІПЕГУ й ТОРОНТІ можуть здати іспити й отримувати дипломи Коледжі на звання учасників Річних Шкіл та загальні української мови.

Зголошуватися за аплікаціями під адресою:

В ВІННІПЕГУ:

THE REGISTRAR,
ST. ANDREW'S COLLEGE
IN WINNIPEG,
259 Church Avenue,
Winnipeg, Man., Canada.
ДИРЕКТОР КУРСІВ:
Доктор Дмитро Мартинюк.

В ТОРОНТІ:

THE REGISTRAR,
SUMMER INSTITUTE,
404 Bathurst Street
Toronto, Ont., Canada.
ДИРЕКТОР КУРСІВ:
м. Новак Іванівна
і м. Остап Горбанський.

EVERYONE
WHO REALLY SAVED
SOME MONEY IN THE
PAST YEAR
WITHOUT A PLAN
FOR SAVING
PLEASE WRITE YOUR
NAME IN THIS SPACE

MORAL:

Get on the Payroll Savings Plan where you work, or the Bond-A-Month Plan where you bank.

Automatic saving is
sure saving—
U.S. Savings Bonds

This Advertisement is a Contribution to the National U. S. Savings Bonds Drive by

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.
A Fraternal Benefit Society
AND "SVOBODA" UKRAINIAN DAILY

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЯ

РАЧЕСТЕР, Н. Я.

Концерт у честь Тараса Шевченка.

Старання місцевого Допомогового Комітету влаштовано 20 березня в парохіальній галі Концерт Т. Шевченка, попереджувачи панакхиди в церкві.

В год. 6-тій галі виповнилася рачестерська громада, як це звичайно тут буває.

Концертну програму отворив президент Комітету Роман Гладун короткою, але ядерною промовою.

Вступне слово виголосив місцевий парох, засновуючи значення і вплив Кобзаря на широкі маси українського народу. У Кобзарі — говорив шан. бесідник — поет зображує боротьбу нашого народу за волю, його подвиги, невдачі і терпіння. Поет мав візію будучності й тому дав нам і грядущим поколінням пересторогу: куди нам йти і з ким братитися, а кого стерегтися, щоб не вивукати собі нових кайданів.

Хор під проводом п. М. Сокильського відспівав: „Як умру“, „Думи мої“, муз. Білянського; „Огні горять“, „Рече та стогне“ та „Вітер“, муз. Давидовського.

Усі пісні — крім „І смеркає, і світає“ — відспівано добре, завдяки доброму підготуванню та новим співучим силам місцевим і з нової імміграції.

Сольо панни Марії Шевчук у „Рече та стогне“ переплітало пісню мов шовковою ниткою мережею та надавало її мистецької краси.

Дівчинка Роксана Чоренька віддеклямувала з добрим підготуванням і чуттям „І смеркає, і світає“. Пана Люба Гладун відіграла успішно кілька коротких композицій на піаніно, до якого має уроджений талант. Бо відіграє твір на тому старому і дешо розстроєному парохіальному піаніно це така штука. Тому вже найвищий час, щоб рачестерська громада купила добре піаніно, яке запрошувало б і мило б піаністку, а не сидіти на шовку.

Оксана Чоренька віддеклямувала, поему: „Бють пороги місяць сходить“. Її самопевність і поведінка на сцені та головна дикція збуджували жале заінтересування.

Пані Ірина Павлічко, недавно прибувши зі скитальщини, зложила рачестерській громаді привіт і подяку від скитальників, як старших так і дітей, які дістали моральну і матеріальну поміч від громади через місцевий Допомоговий Комітет. Бесідиця засувала незвичайне положення, в якому доводиться жити нашим людям на вигнанні. Найбільше терплять старі люди, хворі та діти, яких десяткує хвороба туберкульозу, за браку молока, товсту і цукру. Поки що їхня доля і майбутнє в руках

американських українців. На закінчення попросила о щедрих жертви, а збірка принесла \$146.15.

У другій частині інж. Констатин Гуран виголосив головний реферат, у якому широко змальовував неспокійне життя поета, тодішні обставини, серед яких наш народ жив та причини, що заставили поета до бунту і боротьби у якій він зміг фізично, але печаті його духа житиме во віки.

Панна Марія Климко відспівала: „Козак відіждє“, „Плавай, плавай лебедонку“ — муз. Стеценка та в надрітку: „Ой казала мені мати“. Пана Климко має чистий і вироблений голос й вміє ним володіти. Малий хлопчик, Зенон Гуран, віддеклямував, зворушливо із належним акцентуванням „Мені тринадцять минає“.

Пані Олена Білик відспівала „На що мені карі очі“, муз. Бонковського і „Веснівка“, Маркіяна Шашкевича, муз. Матюка, виважуючися похвально своїм сильним сопраном. Вона теж співає у церковних хорах та має можливості розвивати техніку співу. — Обом солісткам акомпаніювала пані Анна Сорохтей, яка ніколи не відмовляється від прислуги добрих справ.

На закінчення хор відспівав наш національний гімн з участю усієї публіки.

Жертви на скитальників зложили:

Михайлина Пічак \$5; д-р В. Жовнірович \$3; по \$2: В. Пригода, Н. Луцишин, К. Шевчук, В. Гранковський, І. Гранковський, Д. Матковський, В. Турянський, Федуніч, Р. Гладун, В. Андрушин (адвокат); І. Сорохтей \$1.50; по \$1: Х. Бялєцька; М. Машталіс, П. Луцишин, І. Луцишин, С. Синагурська, І. Цимбаліст, А. Залозецький, Т. Герула, І. Фільчук, В. Іванушка, Грицько, В. Николайко, А. Пічак, В. Британ, К. Гуран, І. Гуран, А. Пастушин, М. Сокильський, Я. Півторак, М. Якимів, О. Олексин, К. Андрусь, М. Василюшин, Г. Булавинь, А. Андрусь, К. Хомин, Г. Андрусь, К. Гладун, А. Мельник, М. Вільницька, М. Гримарчук, С. Бігун, П. Полівка, І. Клодзінський, А. Мацьковська, В. Луція, З. Гавриліч, М. Попівна, М. Воляк, А. Пліута, мгр. В. Чоренький, А. Якимович, В. Шеремета, М. Козак, М. Тербушка, С. Білик, Н. Мазурчак, Е. Герула, С. Кучмії, І. Тербушка, В. Вітенко, М. Кек, П. Кубарич, Н. Гриців, А. Бернацька, Н. Гриців, П. Паснак, М. Коломєць, В. Вовк, о. Я. Габро, М. Василюшин, І. Булавинь, В. Гуссар, Д. Димков, Ст. Сверида, А. Андрусь, Т. Дуда, К. Богущка, О. Ясків, П. Гринів, Ф. Голод, І. Голков, Г. Лілак, Куштик, М. Яцула, Г. Довгалюк, Крук, М. Рудий, Пастушин, А. Гринивак, М. Гринивак, А. Іванів, М. Юрків, І. Деркач, В. Яницький.

Зі збірки на галі було \$146.15, а за відзнаки при дверях \$44.11. — Разом зібрано \$190.26. — Розходо було \$13. — Остатє чистого доходу з Концерту \$177.26.

Р. Пристай, секр.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода“.

ЗА ЄДНІСТЬ ПОНЕВОЛЕНИХ СОВЕТАМИ НАРОДІВ В БОРОТБІ ЗА ВОЛЮ

(Докинення ві сторони 1-шої)

в справі Берліна не дається відвернути американської уваги теж від того, що діється в Китаю. За „уступкою“ в блокаде, Совети тепер, по всяких правдоподібностях, будуть домагатися відкидання окупційних військ з Німеччини, щоб там опісля повторити історію з інших країн, сьогодні під советським впливом. Але Америка вповні здає собі справу зі советською загрозою. Америка — говорив Мр. Ладж — потребує прияти, щоб виграти холодну війну і вона потребує прияти, щоб виграти справжню війну, якщо вона програє холодну. Америка потребує цих прияти, а вони потребують Америки. Атомовою бомба могла б бути переконливим фактором у війні, але тепер треба використати інші, мирні методи. Закликом до дальших спільних зусиль за волю і мир, конгресмен Ладж закінчив свій виступ, що його прихвально переривали довгими оплесками.

Косенкіна висловлює свою радість з волі

Справжню авіацію влаштували, прихвально Оксані Косенкіні, відомій советській учительці, що „виробила волю“, вискохнувши з вікна з третього поверху місцевого советського консуляту. Виступивши перед цією американською та багато-національною публікою, Косенкіна насамперед висловила свою безмірну радість з приводу того, що вона сьогодні вільна людина. Тільки той, хто з власного досвіду і переживань знає комунізм, зможе належно оцінити американську волю, говорила вона.

Конгресмен Кіфвер за „волю всім“

Конгресмен Істес Кіфвер з Аркенсо доповнив свого конгресового попередника дальшими твердженнями і міркуваннями на тему американської допомоги поневоленим народам. Конгрес, ухвалюючи свого часу допомогити Плян Маршала, мав на думці всі народи. Проте, Кремль сам відкинув цю допомогу. Америка продовжує далі всі можливі заходи, щоб потрібним народам допомогти. Як американська матеріальна допомога не могла пробити залізної заслони, її тепер з успіхом пробиває „Голос Америки“, висловлюючи поневоленим Советами народам цілі, методи і засоби американської політики, познайомлюючи їх з американськими демократичними інституціями та з американським способом життя. В інтересі власної безпеки та в інтересі світового миру Америка щораз більше і щораз завзятіше здійснює єдиноправильну політику „воли всім“ (фрідом еверівер).

Резолюція за єдність, визволення і есентуальну федерацію з черги президент Дирекційної Ради „Коммон Коз“.

Мр. Кристофер Еммет, відчитав проект резолюції, попередивши її відповідними висловленнями та коментарями. І він затримав теперішню східно-західні стосунки, наводячи приклад, що там, де захід стояв сильно і неперушно, як в Берліні, він виграв. Але він програв там, де хитався і вагався, як це було в Китаю. З черги він відчитав резолюцію, яка в дослівному перекладі звучить:

„Тому, що найбільша військова перемога світової історії малою не перемінлася в повну поразку політичну для сил волі, і

Тому, що агресивний світовий комунізм поширює свою диктаторську владу ще далі на Європу і Азію та відверто ділить світ на народи, які ще зберігають волю і незалежність та на такі, які живуть в уярмленні під організованою меншістю світового міжнародного комунізму, і

Тому, що деспотична тиранія комунізму є ворогом до всякої релігії та до найосновніших прав людини, якраз тому

Постановляється, що ми, тут зібрані, в імені 350,000,000 народів, які однаково терплять в ярмі комунізму, поневолені народи Альбанії, Болгарії, Чехословаччини (Чехи і Словаки), Естонії, Угорщини, Югославії (Сербів, Хорватів і Словенців), Латвії, Литви, Польщі, Румунії і Росії (Білоруси, Українці та інші), оцим зобов'язуємося працювати разом для визволення наших народів; змагати до розв'язки власними нашими зусиллями будь-які розбіжності, що могли б нас розділити; та здержатись від відвагання будь-яких суперечних справ щодо національних або політичних проблем аж до досягнення визволення від спільного комуністичного ворога, підтверджуючи оцим нашу солідарність та спільність цілей в справі волі; і

Дальше постановляється, що при Божій допомозі ми зберігатимемо цю високу єдність після визволення, так щоб наші народи могли жити разом в мирі і вільності в дусі Атлантичного Чартру та згідно з великими цілями Об'єднаних Націй; і в тому самому дусі ми змагатимемо до створення — або до участі — в різних федераціях, які відповідають аспіраціям наших народів та загальному інтересові в рамках Об'єднаних Націй, і

Дальше постановляється, що ми врочисто заявляємо, що визволення наших країн означає для нас встановлення режимів, базованих на принципах демократії, особистої вільності та правила однакової справедливості під законом“.

Після відчитання резолюції, представники поодиноких народів в повзбучному порядку забрали голос та висловлювали свої думки щодо резолюції, підтримуючи її та зобов'язуючися нею.

Від Альбанії говорив Екрен Пешкопія, від Болгарії — Юрій М. Дімітріс, від Чехії — д-р Петро Зайкель, від Словаччини — Йозеф Оуский, від Білорусії — д-р Іван Ермаченко, від Естонії — Карель

Р. Пуст, від Мадярщини — д-р Тібор, від Латвії — Олександр Озолінс, від Литви — Вацлавас Садзикаускас, від Польщі — п. Белецькі, Станіслав Міколайчик і Альойзіс Адамчик, від Румунії — Олександр Граціану, від Росії — графіння Олександра Толстой, що теж представила прихвального лейтенанта Пірогова, а далі один з нових російських іммігрантів та Константин Григорієв від НТС в заступстві Болдирева. Від Українського Конгресового Комітету Америки промовляв проф. Лев Добрянський, підкреслюючи затижність та жертвенність української боротьби проти большевизму. Того згаду про героїчну боротьбу Української Повстанської Армії прихвально довго оплескували. Від Сербів промовляв Міга Крек, від Хорватів д-р Мачек, як теж представник Словенців, Владімір Дужовіч.

Зміст промов поодиноких представників передамо в дальших виданнях цього щоденника.

Словаки протестують

Підчас виступів представників трапився випадок, що на хвилю заколотив спокій і гармонію з'їзду. Під час виступу чеського представника, прихвально в залі словаки — хоя і їх представник сидів на сцені зараз поруч чеського, почали вигукувати цілком зрозумілі протести, що викликували обурення прихвальных.

Б. ЛІКАР УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ ШПИТАЛІВ У БЕРЛІНІ, Б. ДИРЕКТОР ШПИТАЛІВ В БІВРІ КОЛО ЛЬВОВА, Б. ПРЕЗИДЕНТ ST. FRANCIS HOSPITAL У НЬО ЙОРКУ

Ярослав І. Макарушка, М. Д. ВІДЧИНИВ ЛІКАРСЬКУ ОРДИНАЦІЮ

ПРИ 2497 BELMONT AVE., (близько Fordham Road), BRONX 58, N. Y. — Tel.: Fordham 4-5156.

Години прийняття: 10-12 А. М. за вибіркою неділя 8-8 Р. М., в суботу за замовленням. Дойд: Third Ave. Elevated Line до 190th St. (Fordham Road) відтам Bus у напрямі ZOO Park.

Хочете мати інформації

ПРО УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ, КАНАДІ, ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ, ЧИ НА СКИТАЛЬЩИНІ,

— замовте собі —

КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ

виданий з нагоди 55-ліття У. Н. Союзу. Багато в ньому вартісного матеріалу, потрібного кожному, що цікавиться різним ділянками американського й українського життя. Календар цей особливо потрібний тим, що приїждять до Америки і хотіли б дізнатись більше про тутешнє організаційне життя. Знов наше старе американсько-українське покоління знайде в ньому дуже багато цікавих інформацій про життя українських скитальців, як теж гарні оповідання і т. п. Календар КОШТУЄ тільки ОДИН ДОЛЯР, хоч має 224 сторін друку.

Календарів остало дуже мало, тому замовляйте негайно, виславлюючи належність на таку адресу:

"СВОБОДА"

P. O. Box 346

Jersey City 3, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВІСПІЛНА ПРОБА на Arthritis або Rheumatism. Перегляньте терпіння і трапляється. Це ефект в Америці і Канаді для нових покупців. Пришліть 25¢ поштовими марками на пересилку. (Щі, які вже купували, мусять платити регулярну ціну два долари). Напішіть, яким: Leon Solid Liniments, 311 — 5th Ave., New York 16, N. Y.

БІЗНЕСОВІ НАГОДИ РЕАЛЬНОСТІ

УВАГА УКРАЇНЦІ! — ДОБРА НАГОДА! 130 АКРІВ І ЗАБУДУВАННЯ, ВЕЛИКА ВАРНА

на продаж. Земля добра урожайна, при битті дорож до Атлантик Сіті, 2 милі від української церкви. Продає П. вдова. Хто купить, не пожалує. Спішіть, чим скорше огляньте цю фарму в South Dennisville, N. J. пишші, на адресу: JOHN FILIPCHUK, 604 Longfellow St., Woodbine, N. J.

ДЛЯ КРАШОГО ЗАВТРА ОПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

FLORIDA

По сезон багато людей приїждять сюди купувати ДОМИ, ФАРМИ, БІЗНЕСА. Зіди масно від \$3,000 до \$300,000. Не забудьте перше зайти до свого брокера.

ІВАН ВОРОНА Reg. Real Estate Broker 7595 North Miami Avenue MIAMI 38, FLORIDA Phone 7-6433

ІВАН КОВАЛЬЧУК

FUNERAL HOME

COMPLETELY AIRCONDITIONED

ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ

В СІВЕРІ

NEW JERSEY

ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

У випадку смутку в родині

кличте як в день так і в ночі:

JOHN KOWALCHUK

129 GRAND STREET, cor. Warren Street, JERSEY CITY, 2, N. J. Tel. BErgen 4-5131

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заручує погребом по \$150

ціна так низька як

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN HUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer.

137 E. 8th ST., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похороном

в БРОНКСІ, БРОКЛІНІ, НЬО

YORK І ОХОЛІНІХ

129 EAST 7th STREET

NEW YORK CITY

Tel. ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPPEL

707 PROSPECT AVENUE

(Cor. E. 155 St.)

Bronx, N. Y.

Tel. MElrose 5-5577

НОВИЙ ПРАКТИЧНИЙ

УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ

— І —

АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ

СЛОВАР

Найбільше українських слів з загальним змістом, з поданням до-

кладної англійської вимови.

Здає Г. ПЛЯШКО.

Ціна 75 центів.

THE NEW PRACTICAL

UKRAINIAN-ENGLISH

— and —

ENGLISH-UKRAINIAN

DICTIONARY

giving the pronunciation of the

most used English words

in Ukrainian sounds.

By H. PLATSKO

Price 75 cents.

Замовляйте зараз з належністю

свати до:

"СВОБОДА"

P. O. Box 346,

JERSEY CITY 3, N. J.

На несподіваний малпийчій оклик Крон відвернувся збен-тежено.

...і саме в тій хвилині дістав удар зрілим овочем папая в

Заки розлючений наставник міг обтерти свої очі, Тарзан відскочив на стежку.

„Ти таки забагато вмишуєшся в несові справи“ — заревів Крон і потягнув за язічок стрільби.

ТАРЗАН, ч. 2088. Тарзан цілком напастей.